

Gledé na lepo vsebino je knjiga prikladna mladini. Slovenski prevod je čist in lep. — Na str. 20 „vso dragano pot“, navadno govorimo „vso drago pot“; str. 37 „udov“ mesto „vdov“; str. 44. „presburški mir“ se v slovenskem glasi: „požunski mir“.

Snopič 10—11. Ant. Mart. Slomšeka spisi, zbrani za mladino. Urejuje in izdaja Slomšekov odsek „Zaveze slovenskih učiteljskih društev.“ I. Pesmi. 2. snopič za višjo stopnjo. Zbral in uredil Dr. Janko Bezjak. Str. 187. Cena 40. novč. — Slomšekov odsek zaveze slovenskih učiteljskih društev se je namenil izdajati zbrane Slomšekove spise, sposobne za mladino. V tem snopiču nam podaja 56 zbranih pesmij, urejenih po vsebini. V vseh nahajamo ono veselost in vernost, ki je pesnika dičila v življenju. Vsakemu Slovincu je znano Slomšekovo ime, zato je dovolj, če rečemo, da iz vseh pesmij veje versko-narodni duh, s katerim nam je pokazal pot v boljšo bodočnost in se tako ovekovečil, kakor sam pravi:

In kakor samostana tud' skoraj nas ne bó,

Za nami dela naša le pojdejo samó.

str. 87.

Sn. 12: „Hudoben tovariš.“ Povest za mladino. Srbski spisal Peter Despotović. Poslov. S. G. in „Zmrzle solze na cvetkah Marije Antoinette, francoske kraljice.“ Spisal Chambrier. Poslov. Ljutomerska. Str. 84. Cena 20 kr. — V tem snopiču sta dve povesti. Prva nas uči, kam pripelje človeka slaba družba in slaba vzgoja. Stric Stojko je imel vse lastnosti dobrega očeta, le proti vnuku Miloju (Amatus) je bil prerahel. Naposled se je tudi Miloje poboljšal in bil imovit ključavniški mojster. — Značaji in osebe so dobro opisane, tudi jezik je lep in umljiv; a čemu rabi prelagatelj besedo „svečenik“ mesto „duhovnik“?

Druga povest pa nas vodi na francoski dvor kraljice Marije Antoinette, katera je pomagala obubožani grofovski družini d'Alleville do blagostanja. — Tiskarskih pomot je nekoliko, a čitatelja ne motijo.

Snopič 13—14. Pesmi cerkvene in druge. Zložil Andrej Praprotnik. (S sliko). Drugi pomnoženi natis. Str. 194. Cena 50 kr. — Tukaj imamo pomnoženo zbirko Praprotnikovih pesmij. (Prvi natis je izšel l. 1856., str. 140.) Vseh skupaj je 131 ter se delé v cerkvene in druge pesmi (71). Med cerkvenimi pesmimi so se nekatere v cerkvi udomačile, kakor „sveta maša“ in nekatere Marijine, ter se pojó po zloženih napevih. Sicer v teh pesmih ne najdemo visokih mislij, ker je le po domače in prosto zapel, kar mu je navdihnila njegova pobožnost. — Tiskarski pomoti sta na str. 95 „umem“ nam. „umrem“; str. 154 „Nepotrbebnih esedi“ nam. „Nepotrebnih besedi“.

Snopič 15. Zeleni listi. Kratke pripovedi za otroke, stare šest do deset let. Po Francu Wide-mannu poslovenil Anton Brezovnik, učitelj. Str. 96. Cena 25 kr. — Kaj posebnega niso ti „Zeleni listi“:

21 povesti je tu, pripravnih za mladino. Sedaj se otroci hvalijo zaradi lepega obnašanja, pridnosti ali usmiljenja, sedaj se svarijo, opominjajo in kaznujejo zaradi porednosti, malomarnosti in nepokornosti do starišev ali učiteljev. Povesti sicer niso izvirne, a prestavljalec jih je dobro preložil na slovenska tla; zato so dobre za šolske knjižnice. Takih kratkih povestic bi želeli še več za otroke. (Konec.)

hrvaška književnost.

Knjige „Matice Hrvatske“ za leto 1896.

Francuška drama. Napisao Dr. J. Adamović. Zagreb. Izdanje „Matice Hrvatske“. Str. XII + 218. Cena 1 gld. 50 kr. — Tu nam pisatelj v kratkih besedah črta začetek in razvoj dramske umetnosti na Francoskem. Začetek francoski drami je v katoliški cerkvi, kjer so se predstavljale dogodbe iz svetega pisma ali iz cerkvene zgodovine, segajoče v 12. in 13. stoletje. Iz teh so se razvile v poznejši dobi posvetne drame. Knjiga obsega tri poglavitne dele in sicer: 1. staro dobo in renesanso, kjer so se predstavljale cerkvene šaljive drame, tragedija, komedija. 2. 17. in 18. vek se imenuje klasična doba francoske drame; drama je dosegla najvišjo stopinjo. 3. doba (od l. 1815.—1848.) obsega različne romantične in realistične drame in dramatičke. — Knjiga je za svoj namen jako poučna. Na posameznosti pa se ne moremo ozirati.

Češka književnost.

Narodni sebeochrana. Úvahy o hmotném a mravním úpadku národa českého. Rudolf Vrba. V Praze. 1898. Cena 2 gld. 40 kr. — Od l. 1891. nadalje nas je neutrudni družboslovec še vsako leto redno razveselil s kako poučno knjigo, ki spada v njegovo stroko. Ker nahajaš kratke ocene prvih šest del v našem listu l. 1895., str. 29 in 62., zato si oglejmo sedaj najnovejši plod njegove pridnosti: „Narodna samoobramba“.

V uvodu sicer pravi pisatelj: „Kdor se ne zanima in ni dosti potrpežljiv, naj raji seže po kakem romanu.“ Priznati pa moram, da se nisem pri čitanju skoro 400 stranih broječe knjige kar nič dolgočasil. Ne veš, ali bi se čudil velikanski judovski premoči na denarstvenem polju, tiskarskem, trgovinskem, obrtniškem, ali bi se jezil nad drzno nesramnostjo „azijatskega privandrovc“, s katero si je znal osvojiti najboljše postojanke v vseh strokah narodne prehranitve. Ne veš, ali bi objokoval ubogo požidovljeno (v gosp. oziru) zemljo severnih bratov, ali bi delal načrte, kako ohraniti rodno zibel

pred judovsko kukavico. Žid ima v deželah sveto-vaclavske krone v rokah večino kupčije: žitne, hmeljske, sladkorne, živinske; uničil je češki mali obrt: mlinarski, predilni, krojaški, črevljarski, mizarški in zlatarski, — svetovno znane češke granate dobiš le še pri Mojzesu ali Izaku.

Pregrozna talmudistična rabinska načela, ki so krščanskim zapovedim tako podobna kakor noč dnevu, so bila vzrok nekdanjim izjemnim postavam, ki so zaznamovale „izvoljeno“ ljudstvo kot garjeve ovce med krščansko čredo. Slepí liberalizem pa je z burjo l. 1848. prinesel tudi svobodo strupenega gada, ki se kaj ugodno solnči na razvalinah krščanske družbe.

Komu smo postavili javne brezverske šolske palače? vpraša se zvesti mladinoľjub češki, in s številkami do pičice dokazuje, da največ semitskim otrokom, srednje- in velikošolcem. V zahvalo za podeljeno enakopravnost izpodrivajo judje kristijana pri vseh boljših službah (v pravníštvu, zdravništvu, učiteljstvu) in najboljših podjetjih (kupčiji in obrtniji), zlasti so si z nečuvénim sleparstvom podvrgli večino železnic in ladij. Kaj čuda torej, če vodi svetovno krmilo njih roka, saj je njih podnožje večina „vlastenecke“ gospode, seveda liberalne, socijalna demokracija je njih vrlo obrestujoča zavarovalnica. Kot zvesti učenci talmudski se preskrbno ogibljejo vsakega količkaj napornega dela, katero je delež „hloupíh gojim-ův (bedastih kristijanov), ki to ponižanje od tujcev popolnoma zasluŹijo; zakaj je pa trpé!

Glavni vzrok, da se je židovstvo zajedlo tako globoko v krščansko deblo, je odpad od veré in nravnosti. Ta se kaže posebno v „žganjarski kugi“,

v ogromnem privrženstvu, ki je imajo rudeči „doktorji mazači“ med delavstvom, zlasti pa se opisuje nraвна propalost v zadnjem oddelku: „Suženjstvo krščanske žene“, kjer se ti kaže žid v vsi svoji podlosti kot trgovec s „človeškim mesom“.

Ako k tej vsebini še omenim, da so vsi odstavki bogato zabeljeni s statističnimi podatki, ter da te pisatelj seznanja z večino v posamnih krajih in mestih odirajočih židovskih tvrdk (bank, zavarovalnic, tvornic, prodajalnic), tedaj uvidiš, da je češko ljudstvo dobilo v roko, zlasti o slučaju jedino rešilnega bojkota, nad vse porabno knjigo. *Fran Rovski.*

Glasba.

Poduk v igranju na citrah. Sestavil Fran. Sal. Koželjski. 3. zvezek. Cena 1 gld. 30 kr. 1897. Založil L. Schwentner, knjigarna v Brežicah ob Savi. — Pohvalno smo omenjali prva dva zvezka tega „poduka“, in priznati moramo, da je ta zvezek prikladno, metodično nadaljevanje začete delo. Gospod Koželjski, ki je doslej seznanil učence z glavnimi pravili igranja, jih izkuša s tem zvezkom privesti do umetnejšega igranja in do sposobnosti, uporabljati razne „lege“ in prstne rede. Pri legah se je držal zmernejše razdelitve v štiri lege. Med vzgledi je omenjati težavnejše vaje, „étude“, katere so pripravne, da učenca privedejo do spretnosti in urnosti. Narodne pesmi so pripravljene po lahkem, pač ne klasičnem, ampak citram primernem plesnem slogu. Umno in za izobrazbo jako koristno so v vzgledih uporabljene razne tehnične težkoče. *E. L.*

Razne stvari.

Naše slike.

„Dedova zabava“ (na str. 41) nam kaže prijeten prizor iz domačega življenja. Četudi je predmet bolj iz mišljenja in življenja laškega, vendar je tudi nam lahko umeven. Prostor, ki se nam kaže, je pol stanovanje, pol kuhinja; osebe pa so ded in babica in njiju vnuki. Stari očka je nekdaŹ dobro znal natezati harmoniko; sedaj seveda ne gre več tako urno, a za njegove poslušalce je dobro dovolj. Starejša hči je ravno nekaj pospravila in sme sedaj počivati, sinko se je pa kar zavalil na skrinjo. Kar se pa

obeh paglavcev-plesalcev tiče, pač nismo za to, da bi se tak rod učil poprej sukati kakor moliti Oče naš: no, tukaj stvar ni huda, ker je — samo na papirju. — „Pred votlino Kristusovega rojstva“ (str. 57). Ta slika nam kaže vhod v tisto vele-znamenito votlino v Betlehemu, kjer je bil Kristus rojen. Vhod je okrašen z lučicami; v nižavo vodi nekoliko stopnic, po katerih prideš do oltarja Gospodovega rojstva. Kako imeniten je ta kraj, ni treba praviti katoličanom. Naj nas ob tem času spominja betlehemskega veselja. Frančiškani so tudi tukaj kakor drugodi po sv. deŹeli varíhi svetega kraja.